

stavitele, že určité osobě zanechává svou pozůstalost buď celou nebo nějakou v poměru v celku určenou část její (zlomek), tedy nikoliv určité předměty pozůstalosti. Na slovech, jakými ustanoveními to se děje, nijak nezáleží, poněvadž není zákonného předpisu, že jmenování dědice se musí státi určitými »slovy«. Stačí, když úmysl zůstavitelův jest jasným. Dle toho však nelze poslednímu pořízení Aloisa M-a upřítí náležitosti závěti, ježto po individuálním výpočtu věcí a předmětů, jež připadnouti mají dceři Anně M-ové, nařizuje zůstavitel, že »vše ostatní«, tedy již nikoli individuálně označený zbytek celkem pozůstalosti »náleží mé dceři Marii«. To nelze jinak než jako ustanovení dědice posuzovati a právem bylo proto projednání pozůstalosti provedeno na základě posloupnosti ze závěti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Mimořádný dovolací rekurs spatřuje zřejmé porušení zákona nižšími soudy ve výkladu posledního pořízení Aloisa M-a ze dne 3. června 1918, pokud byla uznána za dědičku ze závěti Marie M-ová, Anna M-ová pak za odkazovnici. Posledním pořízením nebyla sice žádná z těchto zůstavitelových dcer výslovně povolána za dědičku, nýbrž jen ustanoveno, že dceři Anně mají přináležeti pro případ úmrtí obrazy a jiné movitosti, v posledním pořízení podrobně vyjmenované — kdežto v š e o s t a t n í že náleží dceři Marii. Z toho je patrnou vůle zůstavitelova, že dceři Anně chtěl zůstaviti jen některé předměty ze svého majetku, přesně individualisované, že naproti tomu obmyslil dceru Marii veškerým ostatním svým jměním, kterého v poslední své vůli podrobněji vůbec neurčil. Usuzují-li nižší soudy z tohoto obsahu posledního pořízení, že zůstavitelovu dceru Annu, jež má z pozůstalosti obdržeti věci přesně označené, jest považovati jen za odkazovnici a že dědičkou ze závěti jest Marie M-ová, která se má ujmouti všeho ostatního jmění zůstavitelova, nejsouc omezena poslední vůlí na nějaké určité předměty, nepřičí se tento právní názor nikterak zákonu, nýbrž vyhovuje ustanovením §§ 532 a 535 obč. zák. a dlužno mu přisvědčiti.

Čís. 3915.

Pohodlnější nebo prospěšnější užívání oprávněného pozemku (§ 473 obč. zák.) může záležeti i v tom, že vlastník nemusí jezdit po svém a může přejížděti po cizím pozemku.

Zásad zákona o cestě z nouze nelze použítí, jde-li o platně nabytá práva služebnosti cesty.

(Rozh. ze dne 28. května 1924, Rv I 275/24.)

Žaloba o nález, že žalovanému nepřísluší služebnost jízdy po louce žalobkyně, byla procesním soudem první stolice zamítnuta, o d v o l a c í m s o u d e m bylo žalobě vyhověno. N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Oba nižší soudy zjistily souhlasně, že žalovaný, pokud se týče jeho předchůdci v držbě vykonávali po více než 30 roků právo vozové cesty po louce žalobkyně čis. kat. 757 na ten způsob, že tudy o senách a otavách jezdili na louku čis. kat. 758 a část role čis. kat. 759, s ní spojenou. Soud odvolací však na rozdíl od soudu první stolice odpírá této držbě účinek vydržení služebnosti s odůvodněním, že prý nejde o služebnost pozemkovou, ježto jí není třeba k prospěšnějšímu nebo pohodlnějšímu užívání pozemků žalovaného, ježto prý má stejnou ba ještě příhodnější cestu po svých pozemcích, důsledkem čehož prý jde o pouhou služebnost osobní, vykonávanou z čistě osobního zájmu, již nelze přiznati vpočtení držby předchůdců po rozumu §u 1493 obč. zák. S názorem odvolacího soudu nelze však souhlasiti. § 473 obč. zák., na němž se názor ten patrně zakládá, označuje za pozemkovou služebnost takové právo k použití cizí nemovitosti, které spojeno jest s držbou pozemku k jeho prospěšnějšímu nebo pohodlnějšímu užívání; jinak je služebnost osobní. Rozdíl je tedy v tom, zda cizí nemovitosti užívá z příčiny užívání vlastního pozemku, či bez této spojitosti pouze pro osobní potřebu. Ježto žalovaný, pokud se týče jeho předchůdci, svázeli po pozemku žalobkyně otavu a seno ze svých luk, vykonávali právo to pro tento svůj pozemek k jeho prospěšnějšímu nebo pohodlnějšímu užívání. Mluví-li zákon i o »pohodlnějším« užívání, je z toho patrné, že neuznává služebnost za přípustnou jen tehdy, je-li též hospodářsky nezbytná; pohodlí nebo prospěch oprávněného pozemku může záležeti třeba i v tom, že vlastník nemusí jezdit po vlastním a může přejížděti po cizím pozemku. Není také případné, soudí-li odvolací soud na »osobnost« práva z toho, že prý žalovaný po pozemku žalobkyně jezdí proto, že ona zase jezdí po jiném jeho pozemku. I kdyby tomu bylo tak, nečinilo by to služebnost pouhým právem osobním, neboť mohou si majitelé pozemků takové služebnosti povolit nebo trpěti navzájem bez nutné potřeby z důvodu skutečného nebo třeba i jen domnělého pohodlí a nebylo by lze právům těm odepřiti povahu práva věcného, když jsou vykonávána v užívání pozemků. V pojmu »pohodlí« obsaženy jsou již bez toho převážně momenty osobní. Odvolací soud ostatně přehlíží, že onen dle jeho názoru pohodlnější příjezd po pozemku žalovaného jest zřízen teprve v posledních letech, kdy vydržení dle zjištění prvního soudu bylo již dávno dokonáno. Až do té doby bylo tedy právo to vykonáváno jako právo věcné a již z tohoto důvodu nelze celou předchozí držbu prostě pominouti, jak činí soud odvolací. Tímto právním postupem nelze tedy žalovanému namítané vydržení služebnosti, pro něž zjištěny jsou všechny zákonné předpoklady, oduznati a, míní-li odvolací soud, že žalovanému služebnost tato přes to nepřísluší, ježto má po svých pozemcích ještě lepší cestné spojení, neposkytuje zákon pro takové rozhodnutí opory. Soud odvolací především přehlíží zjištění a úsudek soudu prvního, že na pozemku žalovaného vadí volné a pohodlné jízdy dosud dva kameny, z nichž se jeden přejeti nedá, a dále menší prohlubina, že by tedy i po této stránce musil býti vjezd teprve náležitě

upraven a zařízen, aby vyhověl úplně potřebě, jaké slouží dosud služebnost; kromě toho jest vjezd na louku čís. kat. 575 široký 2·50 m a v záhybu 2·80 m, kdežto vjezd na pozemku žalovaného jen 1·80 m široký, takže již z těchto okolností jasně vysvítá, že potřebě pozemku žalovaného dosud lépe vyhovuje vjezd po pozemku žalobkyně, uváží-li se, že žalovaný tudý sváží seno a otavu a k těmto jízdám potřebuje pohodlné a prostorné cesty. Vzhledem k tomuto stavu jde tedy vlastně o otázku, zda žalovanému může býti toto náležitě vydržené právo oduznáno proto, že dosud sice nemá, zříditi si však může stejně pohodlný příjezd po svém pozemku. K otázce této lze odpověděti jenom záporně. § 484 obč. zák. jedná jen o ob m e z o v á n í neúčelné širě vykonávaných služebností a nepřichází v tomto případě ve zřetel s hledisek zákona o nezbytných cestách, zejména jeho §u 24 nelze zajisté na platně n a b y t á věcná práva (na rozdíl od p r o p ů j č e n é h o práva cesty nezbytné) použiti. Vzhledem na průhlednost právní otázky není třeba názor tuto projevený blíže doličovat.

Čis. 3916.

Pokud ručí za nákupy pro manželovu domácnost manželka sama a pokud ručí za ně manžel.

(Rozh. ze dne 28. května 1924, Rv I 359/24.)

Žalobu obchodní firmy na Marii K-ovou o zaplacení předmětů, odebraných pro domácnost, p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal dle žaloby. Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání jest opodstatněno. Odvolací soud vychází z názoru, že za nákupy manželky, učiněné na úvěr pro manželovu domácnost ručí v prvé řadě manželka jako smluvní strana a vedle ní manžel podle §u 1042 obč. zák., a vyslovuje zejména, že žalovaná je povinna zaplatiti za potřeby odebrané pro domácnost, když je sama objednávala a nehlásila v ý s l o v n ě, že objednává z manželova příkazu. Dle §u 91 obč. zák. nese náklad na vydržování domácnosti manžel. Dle §u 92 obč. zák. přispívá manželka manželovi ve vedení domácnosti a vykonává nebo nechá vykonávati jeho příkazy. Jest tedy k vedení domácnosti oprávněna, zastává v něm manžela a má plnou jeho moc, by opatřila potřeby pro domácnost. Dle §u 1029 obč. zák. řídí se objem plné moci, není-li zvlášť vymezen, dle obstarávaného předmětu a jeho povahy. Tím, že manželka osobně nakupuje na úvěr potřeby pro domácnost, není ještě rozřešena otázka, zda činí tak na účet vlastní či manželův. Aby manželka, nakupující potřeby pro domácnost, výslovně prohlašovala, že tak činí za manžela, nebude vždy potřebí, prohlášení taková mohou se státi mlčky, činy konkludentními, není-li dle okolností po-